

Mossornas Vänner på Svenska västkusten

1979

7

OKT

Information till medlemmar och intresserade

Tomas Hallingbäck	Calypogeia i Sverige	2 - 6
Torbjörn Johansson	Phaeoceros ny för Halland ?	7 - 8
Harry Andersson	Bryologiens stora namn (2)	9 - 10
Harry A./Tomas H.	12 fyndkartor från Göteborgstrakten	11 - 13
Gerhard Kristensson	M.V.s fjärde vårexkursion 790501	14
Torbjörn Johansson	Med M.V. i Skåne 12-13 maj 1979	15

CALYPOGEIA i Sverige

Levermossläktet Calypogeia är ofta en av de första bekantskaperna som en nybörjare i våra områden gör.

Släktet är enhetligt vad ekologi och utseende beträffar. T ex så förekommer alla arterna på våta, skuggade och sura ställen.

Ekologiskt skiljer man i stort sett på arter som är knutna till enbart organiskt underlag (ved, torv, förna etc) och sådana helre föredrar mineraljord eller sten.

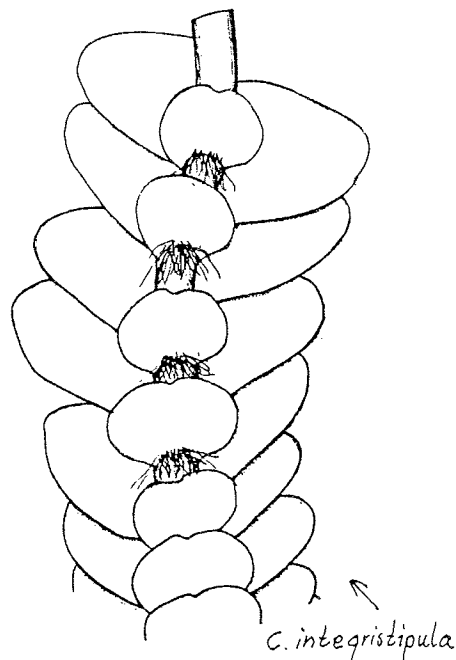
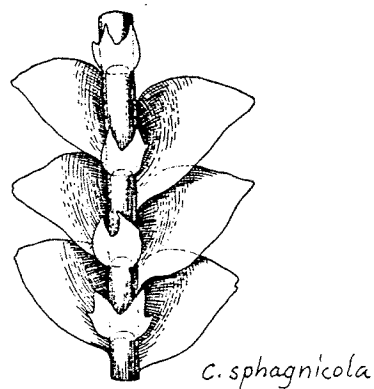
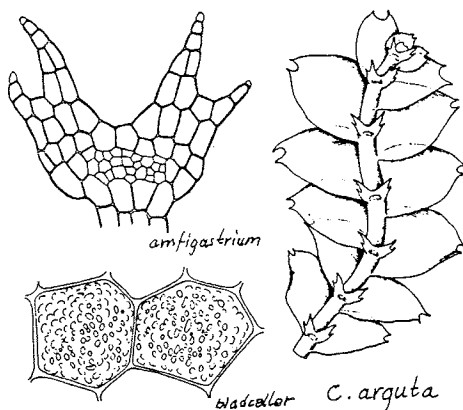
Varje arts storlek, bladens avstånd och form är tämligen varierande med miljön (ståndorten). Betydligt mindre varierande är följande karaktärer a) oljekropparnas antal och utseende b) cellväggarnas struktur och kemi c) sporogonets utseende och sporernas storlek.

Inom släktet särskiljer sig *C. arguta* systematiskt från övriga arter. Genom ett flertal karaktärer som skiljer *arguta* från övriga arter i släktet har många fört *arguta* till ett eget undersläkte.

De övriga arterna låter sig lätt grupperas i fyra naturliga grupper (= komplex) nämligen : Neesiana-komplexet (*integristipula*, *neesiana*), Fissa-komplexet (*fissa*, *muelleriana*, *trichomanis*), Suecica-komplexet (*suecica*) och Sphagnicola-komplexet (*sphagnicola*)

Sammanlagt förekommer 8 arter i Sverige.

T. Hallingbäck

Alla teckningar är lånade ur
R. Schuster 1974.

NYCKEL

1. Bladens kutikula papillös, bladen med två små spetsiga flikar. Amfigastrier djupt kluvna och med varsin sidotand, Stammen i tvärsnitt tydligt plattad arguta
1. Bladens kutikula helt slät, bladen rundade eller med två rundade flikar. Amfigastrier ej eller djupt kluvna, med eller utan sidotand. Stammen i tvärsnitt rund..... 2

2. Amfigastrier med djup inskärning. Endast 2-6 celler kvar, Sidoblad lika långa som breda eller bredare än långa..... 3

3. Celler i bladets mitt små, med trigoner, 25-35 μ m breda. Små arter (1-2 mm breda), Oljekroppar består av 2-5 segment/st..... 4

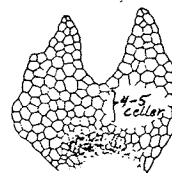

4. Amfigastrier breda (2 x stammen) Sidoblad ej nedlöpanande, endast på ved..... suecica
4. Amfigastrier smalare, Sidoblad glesa ibland lång nedlöpaning. Förgrening av Frullania-typ och endast på torv sphagnicola

3. Celler större, utan några trigoner. Större arter. Oljekroppar består av 5-10 segment..... 5

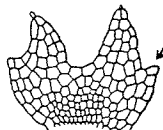

5. Mossan stor, 2-3,5 mm bred, Amfigastrier inskurva till 4-5 celler, Sidoblad ej urnupna..6

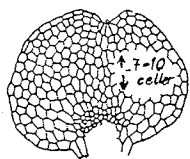

6. Oljekroppar färglösa..... muelleriana
6. Oljekroppar blåvioletta trichomanis

5. Mossan mindre, högst 2,5 mm bred, Amfigastrier djupare inskurva, Sidoblad spetsiga eller urnupna, Amfigastrier alltid med tydlig sidotand. Växer mest på mineraljord..... fissa

2. Amfigastrier med grund inskärning eller saknar inskärning helt. 7-10 celler i mitten. Sidobladen något längre än breda..... 7

integrastipula

7. Kantceller avlånga. Oljekroppar består av 2-6 segment och saknas helt i vissa av bladets inre celler, Mossan 1,5-2,0 mm bred..... neesiana
7. Kantceller inte påfallande avlånga. Oljekroppar i alla celler och består av fler än 6 segment. Mossan är något bredare, 2,5-3,0 mm bred... integrastipula

Neesiana-komplexet

C. integrastipula Steph. (=meylanii Buch)

Medelstor, 2,5-3 mm bred art, matt blekgrön krypande. Sidoblad avlånga och brett rundade. Celler i bladmitt ca 35 my breda. Oljekroppar i alla celler, ca 4-8 per cell och uppbyggda av 8-14 segment (smådroppar). Underbladen ej nedlöpande och cirkelrunda utan urnupning eller med liten sådan som då är trubbig. Groddkorn vanliga och sitter i toppen på uppstående skott.

Ekologin är alla typer av organiskt underlag som förna, ved etc Utbredningen Allmänt förekommande art i hela Sverige i skogsstrakter, men ovanligare i jordbrukstrakter och i fjällen ovan trädgränsen.

C. neesiana (Mass. et Carest.)K.Müll.

Liten, 1,5-2.0 mm bred, blekgrön art, något mindre än föregående. Bladen är vaxlikt matta utom kanterna som glänser. Sidobladen har m el m tydligt avlånga kanceller. Oljekroppar är 6-11 per cell och består av 4-12 segment finns i alla kantceller men saknas i de flesta centrala cellerna. Celler i bladmitt ca 35 my breda. Groddkorn mindre allmänna. Underbladen är cirkelrunda eller ibland något längre än breda och har en liten inskärning trubbig eller vass. Ekologi: Företrädesvis på vitmossetorv, mer sällan på ved. Utbredning: Tämligen allmän i hela Sverige.

Fissa-komplexet

C. fissa (L.)Raddi

Liten till medelstor, 1,5-2,5 mm bred, variabel till färg och form. Sidoblad ofta urnupna men ibland rundade. Färg oftast klargrön till blekgrön, men aldrig vaxlik. Oljekroppar är 4-8 per cell och varje består av 4-10 segment. Underbladen är djupt urnupna och har på ena eller båda sidorna en tydlig tand. Groddkorn är mindre allmänna. Celler i bladmitt är 35-50 my breda, mycket variabla i ett och samma blad (till skillnad från sphagnicola se Vogelpoel 1971). Ekologi: växer oftast på mineraljord eller direkt på våta stenar. Utbredning: Förekommer allmänt i sydöstra Götaland i övriga Götaland och Svealand sällsynt och saknas troligen i Norrland.

C. muelleriana (Schiffn.)K.Müll.

En mkt variabel art vad beträffar både utseende och ekologi. Vanligtvis är den stor, 2-3,5 mm bred. Färgen är klargrön och genomskinlig. Sidoblad är rundade och bredare än långa. Underbladen är ibland lika dem hos fissa med tand, men ibland utan tand och liknar mer dem hos sphagnicola. Oljekroppar är 3-8 per cell och består av 6-14 små segment. Celler i bladmitt variabla 25-45 my breda. Groddkorn sällsynta. Ekologi: Förekommer oftast på förna, torvjord och mineraljord samt direkt på fuktiga stenar, aldrig på ved. Utbredning: Allmän i Göteborgstrakten, och troligen tämligen allmän i övriga delar av Sverige med undantag för fjällen.

C. trichomanis (L. emend. K.Müll.) Corda

Medelstor art, 2,5- 3.0 mm bred, ljus blekgrön med blåaktiga skottspetsar (som levande). Sidblad trubbiga och avlånga. Underblad med eller utan tand och liknar helt dem hos muelleriana. Oljekroppar är 3-8 per cell och består av 6-14 segment, är i skottspetsen starkt blåviolett färgade i de äldre bladen något svagare blåa. Celler i bladmitten 30-40 my breda. Groddkorn ej påträffade i Sverige (?). Ekologi: Föredrar fuktig skogsmark eller skogskärr och växer på underlag som förna, torv ofta tillsammans med muelleriana. Utbredning: Troligen mindre allmän. Påträffad i Skåne, Västergötland, Bohuslän, Dalsland, Värmland och på Gotland.

Sphagnicola-komplexet

C. sphagnicola (Arn. & Perss.) Warnst. & Loeske

liten glänsande (1,5-2.0 mm bred), med glest sittande nedlöpande blad. Sidblad ofta spetsiga (trubbigt). Underblad förhållandevis smala och endast något bredare än stammen. Bladceller bildar små tydliga trigoner, är i sidbladens mitt 30-35 my breda. Oljekroppar är 8-10 per cell där varje kropp består av 2-5 segment. Groddkorn på uppräta skott mycket vanligt förekommande. Ekologi: Växer på och emellan Sphagnum. Kan förekomma på ved. Utbredning: Allmän i hela Sverige även i fjällen.

Suecica-komplexet

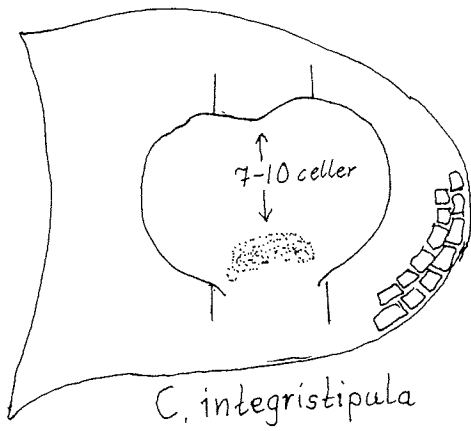
C. suecica (Arn. & Perss.) K.Müll.

liten, 1,5-2.0 mm bred, klargrön med tätt sittande blad. Sidblad korta och breda. Underblad ca 2 x stammens bredd, alltid med en trubbig sidotand. Oljekroppar är 2-7 per cell med 2-5 segment per kropp. Celler i bladmitten 25-35 my breda och med små men tydliga trigoner. Groddkorn tämligen allmänna på korta uppstående skott. Ekologi: Enbart på skuggade trädstockar som förmultnat avsevärt. Växer ofta i sällskap med Crossocalyx hellerianus, Blepharostoma trichophylla och Lophozia ascendens. Utbredning: Mindre allmän och knuten till gammal orörd barrskog. Troligen en något förbisedd art.

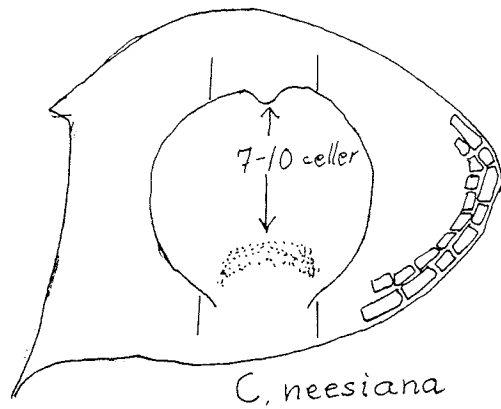
SUBGENUS Asperifoliae

C. arguta Mont. et Nees in Nees

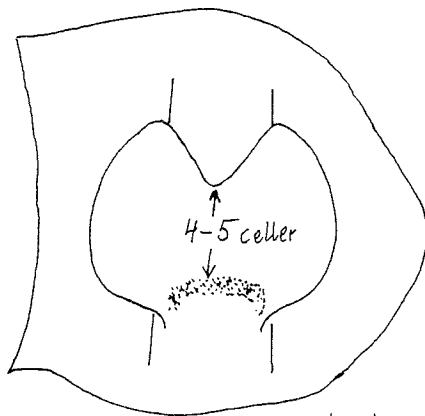
mycket liten 1.0 - 1,5 mm bred, glänsande, genomskinlig och grön. Sidblad glest sittande med rund urnupning och vassa spetsar. Underblad kluvna nästan till botten och med två långa sidotänder. Oljekroppar är 5-10 i varje cell består av 10-16 segment. Celler stora, 40-45 my breda och med fint papillös kutikula. Groddkorn är allmänt förekommande. Ekologi: I Sverige förekommer den mycket skuggigt i t ex strandbrinkar under trädrötter intill rinnande vatten direkt på jord eller sten. Utbredning: Suboceanisk art. Sällsynt i sydvästra Götaland. Påträffad i Skåne, Halland, Västergötland och i Bohuslän.

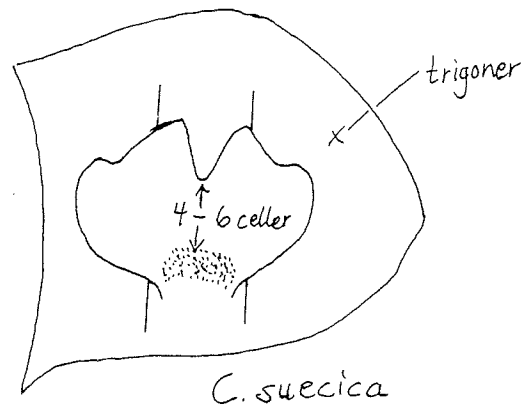
C. integristipula

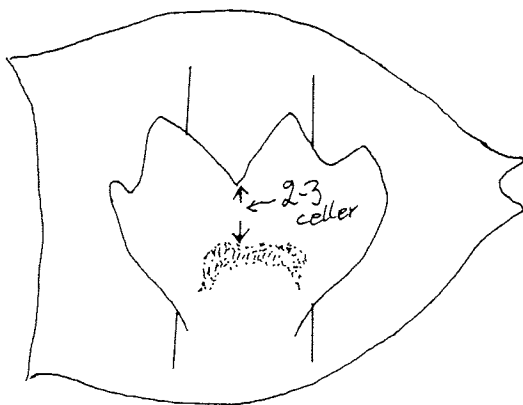
C. neesiana

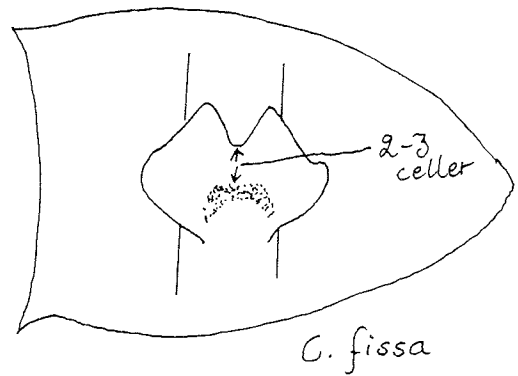
C. muelleriana
C. + trichomanes

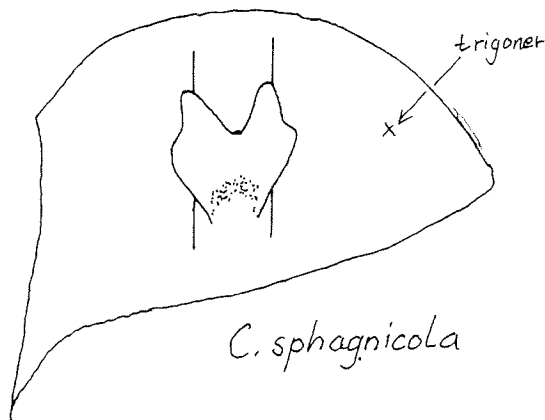
C. suecica

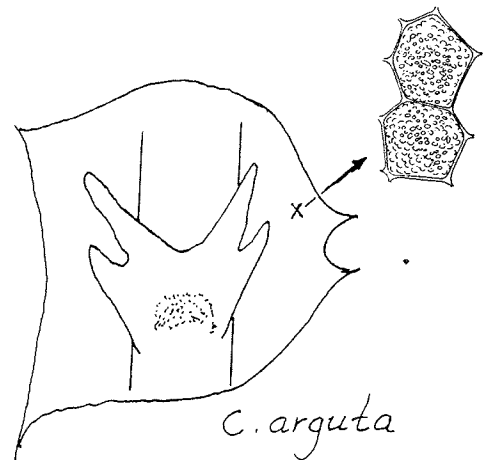
C. fissa

C. fissa

C. sphagnicola

C. arguta

Phaeoceros carolinianus ny för Halland ?

I sitt nedersta lopp rinner Lagan genom mäktiga lager av ishavslera vilket påtagligt avspeglas i den rika kärlväxtfloran. Många är de vandringar jag gjort längs södra åkanten inom Laholms stad och härvid flera gånger passerat en liten bäck som rinner ut i Lagan strax nedanför det s.k. Blåkulla-området. Den har inte sett särskilt spännande ut, snarare smutsig och risig. I mitten av Juli detta år (1979) fick jag dock för mej att jag skulle titta litet närmare på den och blev efter bara 50 m. uppströms glatt överraskad av att finna branta, bart blottade lerbankar, på sina ställen över två meter höga. Ständiga ras tycks förekomma och på ett äldre sådant, helt övervuxet av kärlväxter, växte Phaeoceros ganska rikligt. Jag tog den först för Pellia då bålen är slät och loberna avrundade men upptäckte snart de typiska kapslarna som redan börjat få en orange-färgad anstrykning i topparna. Anthoceros som växte strax bredvid har starkt krusad och sönderbruten bål.

Jag förmodar att Phaeoceros är flerårig då den på sina ställen växte helt sammanblandad med gräs och mindre örter, ej sällan stack små akrokarpa mossor upp sina stammar mellan bål-segmenten. I den litteratur jag har tillgänglig kallas arten Phaeoceros laevis eller Anthoceros ^alevis och markeras som dioik. Detta förbryllade något eftersom jag kunde iakttaga kapslar och antheridier på samma del av bålen. Förmodligen rör det sej om två arter. P.carolinianus (monoik) som återfinnes på hela norra halvklotet (sällsynt) samt P.laevis (dioik) som till sin utbredning är mediteran-atlantisk.

I närheten av Phaeoceros växte bl.a. Pottia truncata, Physcomitrium pyriforme, Fleuridium subulatum, Pohlia ~~can~~otrachela, Bryum pallens, Anthoceros punctatus, Fossombronina Wondraczekii och Riccia sorocarpa. När de ljusgröna kapslarna började mogna (alltid gradvis uppifrån och nedåt) blev toppen först orange-färgad, när sporererna sedan var färdiga för spridning mörknade de till brunt. Kapslarna sprack därvid upp efter de längsgående "svaghetszonerna" (med början i toppen) och blottade de klart gula sporererna. Det såg ungefär ut som pollen på ett insektsben. Anthoceros har mörkbruna sporer och kapselspetsarna är i början av mognaden svart-gröna.

År 1920 besökte prästen och botanikern Sigfrid Medelius Halland i syfte att öka kännedomen om den Halländska bryo-floran. I Svensk Botanisk Tidskrift (1922 Bd 16, Fl) redovisade han sina fynd plus tidigare noteringar från landskapet. Följande avslutar avdelningen levermossor:

"Anthoceros punctatus L. Hasslöv Osbeck (R); mellan Varberg och Lindhov enl. Hartman. Tydligen är det denna art som avses med *Osbecks uppgift om förekomsten av A. laevis i Hasslöv."

Hasslöv ligger c:a 1 mil söder om Laholm och jag undrar just varför Medelius misstror Osbeck på denna punkt? Härav frågetecknet efter rubriken på denna artikel. Anthoceros och Phaeoceros är så olika varandra redan i fält, för att inte tala om de mikroskopiska skiljetecknen (t.ex. bålens cellstruktur) att en förväxling verkar osannolik. Anthoceros punctatus är naturligtvis vanligare än Phaeoceros, bl.a. växer den utmed hela bäcken (c:a 100 m.) här i Laholm. Phaeoceros är bunden till endast några kvadrat-meter.

Båda släktena tycks vara mycket känsliga för uttorkning men den vattenstrilare jag tillverkat till deras fromma (en kaffeburk med punkterad botten) behövde aldrig användas. Naturligtvis beroende på den regniga sommaren -79 och (vid torrperioder) på det ständigt framsilande grundvattnet.

*Med Osbeck avses: P.Osbecks, "Utkast til Flora Hallandica"
Götheborg 1788

Torbjörn Johansson

(av Harry Andersson)

Åtskilliga mossors släkt- och artnamn utgöres av latiniserade personnamn. Bruket att hedra framstående bryologer genom att uppkalla släkten eller arter efter personer var mera utbrett under 1700- och 1800-talet. Även om antalet nyuppställda släkten och nybeskrivna arter är färre på senare tid, hör det numera till ovanligheten att namnen icke anknyter till morfologiska karaktärer.

För senare tiders bryologer kan det vara av historiskt intresse att veta något om personerna bakom så välkända släktnamn som Hookeria, Jungermannia, Marchantia, Neckera, Nowellia m.fl. Följande korta personnotiser bör ej betraktas som biografier. För den personhistoriskt intresserade finns en rikhaltig biografisk litteratur.

B R U C H, Philipp (1781-1847). Bruch föddes den 11 febr 1781 i Zweibrüchen i Pfalz. Fadern var apotekare. B. studerade farmakologi i Marburg och i Paris. Vid 21 års ålder ärvde han faderns apotek. Detta moderniserades och sköttes föredömligt. De ökande inkomsterna gav honom möjlighet att intensivt studera botanikstudierna. Inom bryologien studerade han ingående släktet Orthotrichum. Liksom J. Hedwig drabbades Bruch av familjetragik. Samtliga efterlevande, en dotter och fyra barnbarn, dog 1835. - B:s namn återfinnes i släktnamnet Bruchia Schwaegrichin 1824, Dicranaceae, samt i artnamnet Ulotia Bruchii Hornsch. (numera bruchii).

D R U M M O N D, Thomas (1780-1835). D. föddes i Perth i Skottland och dog i Havanna på Cuba. Han har utgivit Skottlands mossflora (Musci scotici). Hans namn ingår i släktnamnet Drummondia W.J. Hooker 1828, Orthotrichaceae, samt i artnamnen Pohlia drummondii (C. Muell.) Andr., och Ulotia drummondii (Hook. et Grev.) Brid.

H O O K E R, William Jackson (1785-1865). H. föddes i Norwich och dog i Kew, Surrey (Engl.). Han var en autodidakt med många naturintressen. H. var en kunnig ornitolog och entomolog och en framstående botanist. Han upptäckte och beskrev Buxbaumia aphylla år 1805. Bland andra fina mossfynd av H. kan nämnas Andreaea nivalis i Skottland. H. var en skicklig tecknare och anlätades som yrkesteknare. Han blev genom giftermål delägare i ett bryggeri men ägnade firman föga intresse. H:s bröllopsresa blev en utdragen bryologisk odysse i Skottland och på Irland. Senare gjorde han långvariga resor i Frankrike, Schweiz och Italien. - När han 1820 utnämndes till professor i botanik i London, startade han en omfattande exkursionsverksamhet. Många kända bryologer knöt kontakter och en omfattande korrespondens finns bevarad. H. adlades 1836 (knight) och blev 1841 director vid Kew Garden. Under hans ledning utvecklades Kew Garden till den ledande botaniska trädgården.

H. har bl.a. utgivit British Jungermanniae, London 1816, Muscologia britannica, London 1818, Flora scotica, Edinburgh och London 1821 och tillsammans med R.K. Greville ett flertal arbeten om Orthotrichum, Zygodon, Tortula, Hookeria m. fl. släkten.

Mossfamiljen Hookeriaceae C. Müll. 1848 och släktet Hookeria J.E. Smith 1808 erinrar om denne store bryolog.

M O U G E O T, Jean Baptiste (1776-1858). M. föddes i Bruyères i Vogeserna och var hela livet, bortsett från studietiden, verksam i hemstaden. Efter gymnasiestudier i Freiburg studerade han filosofi i Basel. Han övergick efter en tid att studera medicin i Strassbourg, men ändrade på nytt studieinriktning - och övergick till botanikstudier för den mycket berömde professorn Jean Herman. Senare bedrev M. studier i Paris,

där han blev med.d:r vid 26 års ålder. Han etablerade sig som läkare i sin hemstad och blev med tiden en känd och aktad person. M. blev borgmästare och belönades med hederslegionen. - Under en lång följd av excursioner gjorde han många fina växtfynd i Vogeserna.

Algsläktet Mougeotia C.A. Agardh 1824 och mossan Amphidium mougeotii (B.S.G.) Schimper hedrar denne Vogesernas främste botanist.

(de) N E C K E R, N.J. (1730-1793). N.föddes i St. Etienne, Frankrike. N. är en av bryologiens främste grundforskare. Genom sina mycket ingående grönings- och förökningsförsök kunde han visa, att mossor kan förökas vegetativt av mossans alla delar. Han visade, att gemmae var vegetativa förökningsorgan. Därigenom motbevisade han en samtida professors påstående, att gemmae var frön. Samme professor (Dillenius) förfäktade, att mossporer var pollen. N. försökte hybridisera Marchantia och Conoccephalum men lyckades ej. Därefter sådde han sporer från nämnda släkten för att pröva sin egen sporteori. Tyvärr ville sporerne icke gro. Av sina många försök drog N. den allmänna (och felaktiga) slutsatsen, att mossor ej förökar sig sexuellt. - Av N:s många skrifter förtjänar följande speciellt nämnas: Methodes muscorum per classem, ordines, genera et species, Mannheim 1771.

I namnet på mossläktet Neckera Hedw. återfinnes namnet på en bryologiens nestor.

N E E S von Esenbeck, Christian G. (1776-1858), född i Reichenberg vid Erbach (Odenwald), död i Breslau. Efter gymnasiestudier i Darmstadt och någon tids universitetsstudier i Jena bedrev han medicinstudier i Giesen och blev med. d:r 1800. N. startade läkarpraktik i sin hemtrakt. Han övergav läkaryrket sedan han genom giftermål blivit godsherre i Sickershausen. N. övergick till att studera språk och naturalhistoria. Han utgav senare flera naturfilosofiska skrifter. 1817 blev han professor i Erlangen och i Bonn 1818. År 1830 blev han professor i Breslau, men blev avskedad för sitt samröre med frihetsrörelsen. - N. har tillsammans med två andra författare utgivit Bryologica germanica, Nürnberg och Leipzig 1823-1831.

Hans namn återfinnes i fanerogamsläktet Neesia Blume 1825, Bombacaceae, levermossläktet Nesiella Schiffner 1893 och levermossan Pellia neesiana.

S A U T E R, Anton Eleutherius (1800-1881). S. föddes i Grossarl, Österrike och dog i Salzburg. Han genomgick gymnasiet i Salzburg, studerade filosofi i Graz och medicin i Wien, där han blev med. d:r 1826. Efter två år som underläkare i Wien, fick han läkarbefattningar på olika platser i Österrike under åren 1828-1848. Sistnämnda år utnämndes han till Kreisarzt (distriktsläkare) i Salzburg. S. blev med tiden Österrikes främste kryptogamkännare.

Levermossläktet Sauteria C.G.Nees von Esenbeck 1838 är uppkallat till hans åminnelse.

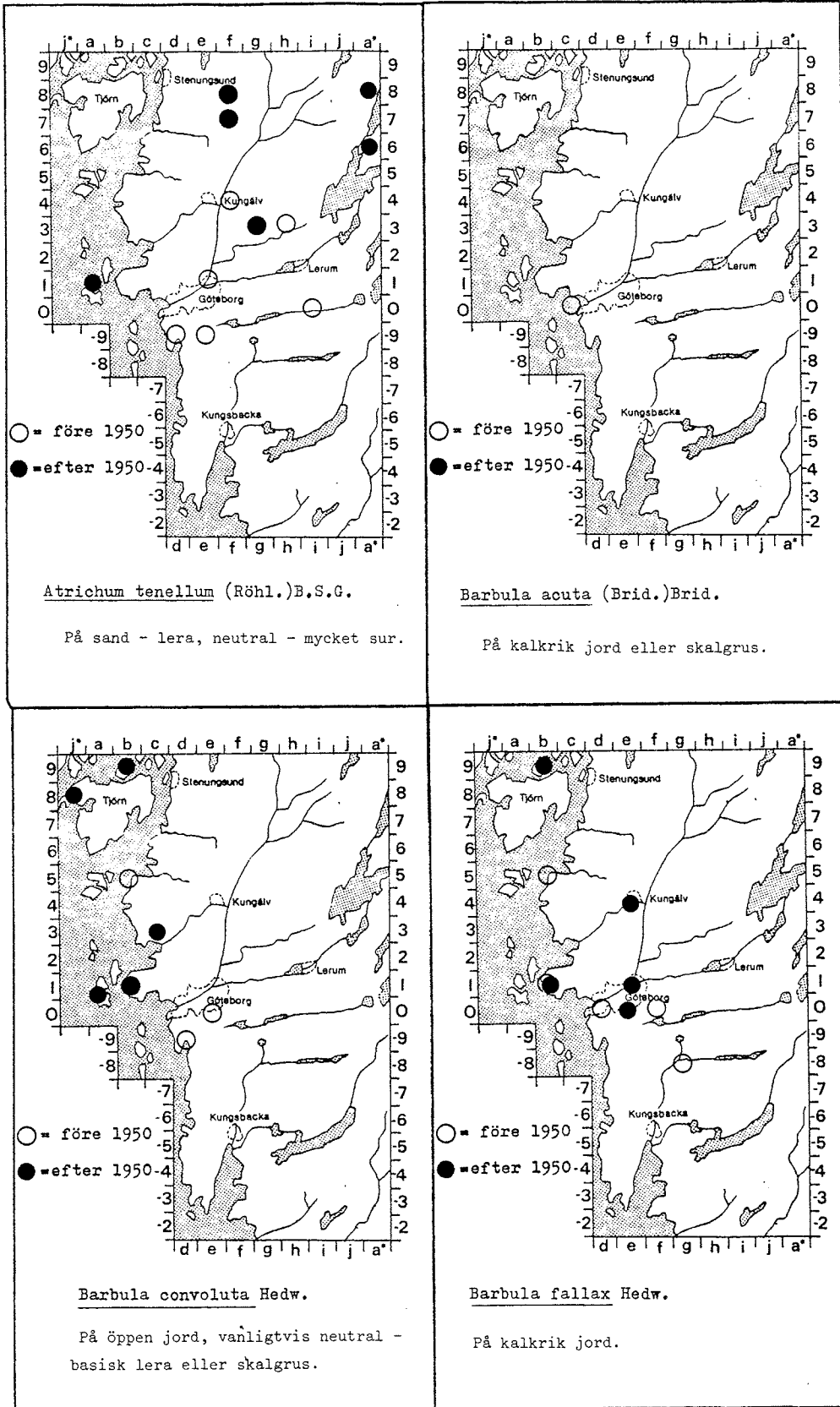
T A Y L O R, Thomas föddes i Indien (datum okänt) och dog 1840 i Dunkerrion, Kerry, Irland. T. talade och förstod till sitt 12:e år endast hindostani. Han kom ut som skeppsgosse på ett portugisiskt fartyg, som anlöpte Irland efter mer än ett halvt års seglats. T.hade då övergått till att tala portugisiska. Han blev kvar på Irland och skickades i en skola där bara franska talades. Först vid Trinity College i Dublin övergick han till att tala engelska. Efter flitiga studier blev han med. d:r 1814. T. utnämndes till professor i botanik i Dublin och blev med tiden en välrenommerad botanist.

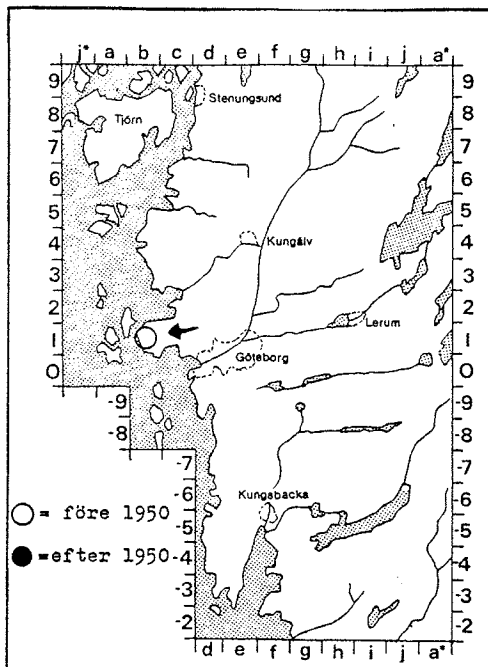
Släktnamnet Tayloria W.J.Hooker 1818, Splachnaceae och artnamnet Mylia taylori erinrar om ett sällsamt livsöde.

(forts.)

12 fyndkartor från Göteborgstrakten - Del 2.

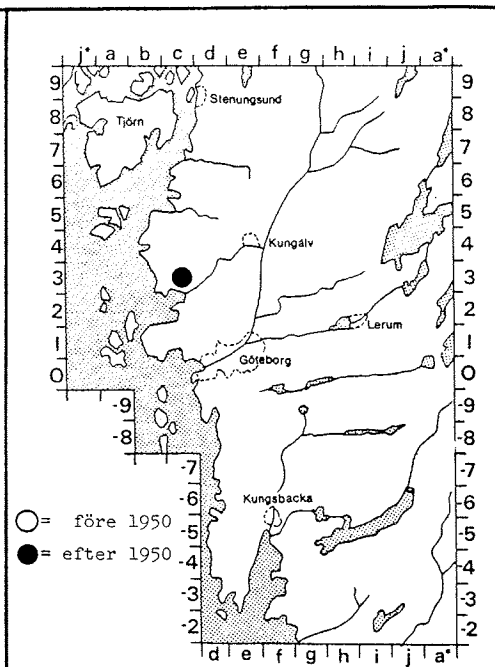
Harry A. & Tomas H.

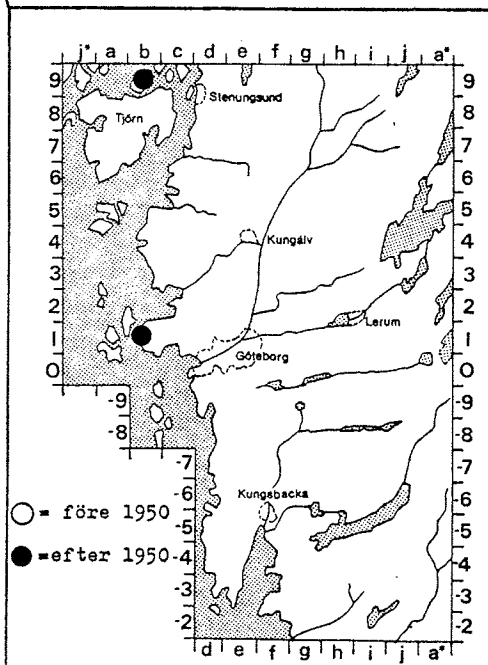
Barbula fallax var. brevifolia

På kalkrik lera.

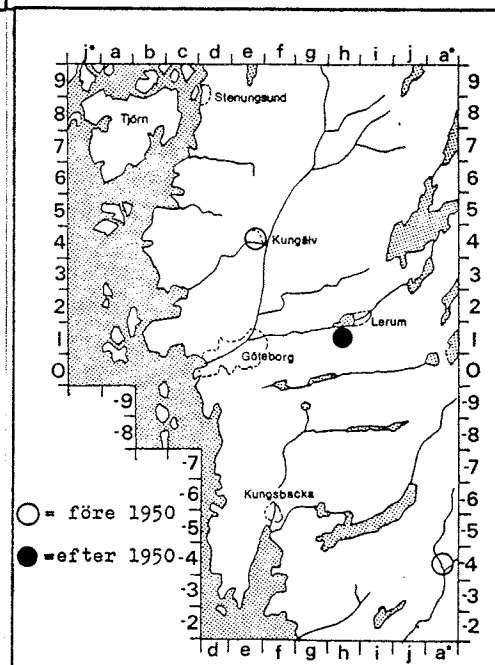
Barbula hornschuchiana Schultz

På kalkrik jord eller skalgrus.

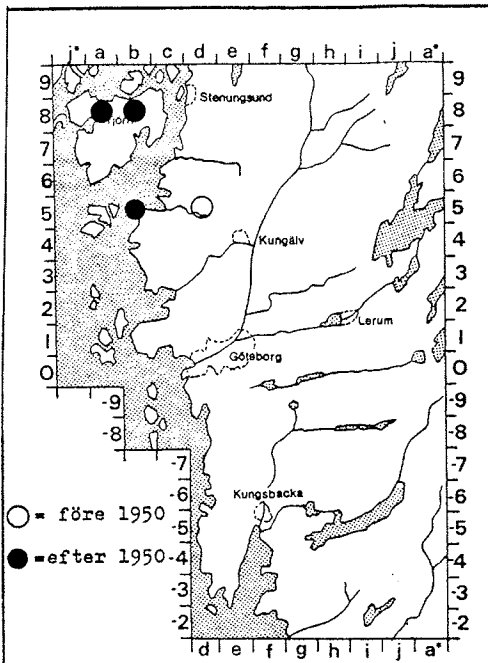
Barbula reflexa (Brid.)Brid.

På kalkrik jord.

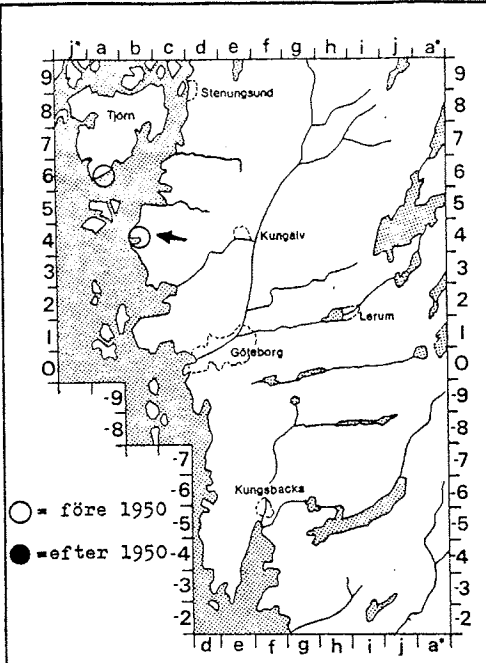
Barbula rigidula (Hedw.)Mitt.

På basiska bergarter. Ej på jord.

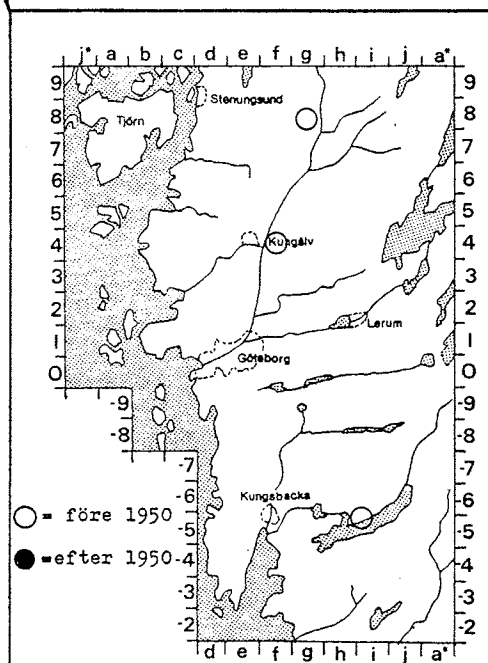
Barbula tophacea (Brid.) Mitt.

På kalkrik jord, ofta skalgrus.

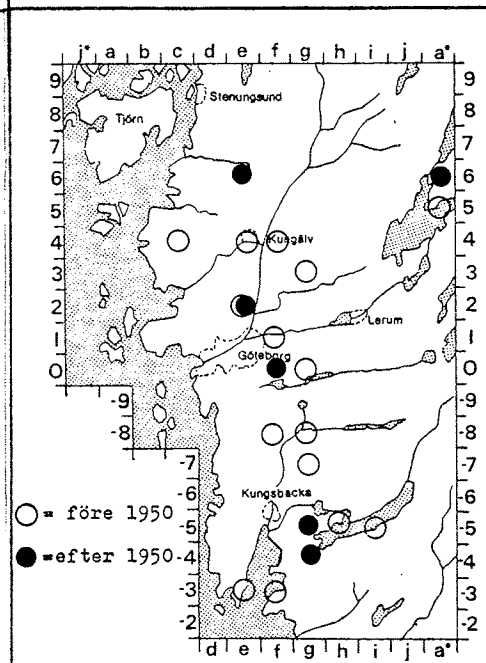
Barbula vinealis Brid. var. *cylindrica*
(Tayl.) Boul.

På kalkrikt underlag nära vatten.

Bartramia halleriana Hedw.

Skuggiga bergsklyftor, oftast svagt basiska.

Blindia acuta (Hedw.) B.S.G.

På fuktiga sura bergväggar.

Mossornas Väners fjärde vårexkursion 790501

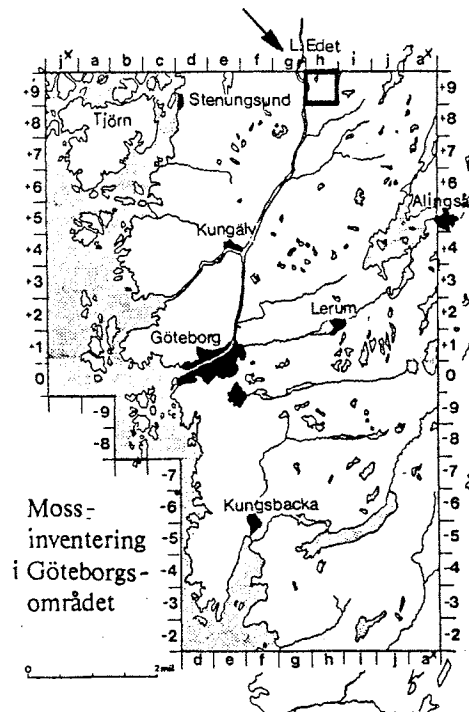
Vårens sista inventeringsexkursion gick till ruta +9h i Ale-Skövde sn. och den första platsen vi besökte var ett skogsområde N Byrvattnet, V om Gravlången.

Vi drog oss Ö-ut på en liten skogsväg. På de nakna kanterna längs vägen växte ställvis Oligotrichum hercynicum ymnigt. Intill ett hygge, på torv, gjorde Peter C. ett intressant fynd: Polytrichum longisetum. Den avslöjar sig direkt på sin förhållandevis smala nerv och breda bladskiva, men visar i övrigt upp typiska "björnmossedrag". Det är också svårt att inte nämna den rikliga förekomst av Bazzania trilobata, som bitvis fullständigt täckte stenar och block i en fuktig N-sluttning.

Längre Ö-ut visade sig, tråkigt nog, vårt undersökningsområde bestå av till stor del avverkad skog. Av mossfloran återstod här bara fragment och den var ibland svåridentifierad. Mer eller mindre konstiga varianter av våra allmänna arter fanns, och dessa vållade en del diskussioner. Vi följde en bäck, som rann genom hygget, och på sten i ett litet vattenfall växte den lilla trevliga Kiaeria blyttii. I övrigt upptäckte vi bl.a. Andreaea rothii, Riccardia latifrons, Orthocaulis floerkei, Cephaloziella subdentata och Sphagnum russowii. I ett myrområde av den mer fattiga typen nära vår parkeringsplats, växte ganska rikligt, på spillning, en Splachnum sp.

Vi ville komplettera undersökningen med ytterligare några biotoper. Av den anledningen stannade vi bilarna vid Barsjön och vadade ut på gungflymattan, som till stor del bestod av Sphagnum pulchrum och Drepanocladus exannulatus. Vid vägen, en bit från bilarna, fann Tomas också Isopaches bicrenatus.

Sammanlagt 81 blad och 34 levermossor fann vi: Peter C., Sven F., Tomas H., Svante H., Gerhard K. och Peter S.

Gerhard

Verkligen trevligt att åter få hälsa några av Göteborgsvännerna välkomna till lång-utflykten till syd-Sverige. Denna gång Hovs-Hallar och Kullaberg i NV Skåne. Övernattning i Laholm för Tomas H., Sven F., Staffan W., Gerhard K., Peter S., och Fär J. På söndagen tillstötte Kjell G. och Gösta M. från Halmstad.

Lördagen den 12 maj, Hovs Hallar: Hallandsås västligaste utlöpare, delvis med starkt vittrade branter som stupar ned i havet. Klippsidorna täckta med oftast varmt grå lavar som Staffan W. hjälpte oss att artbestämna. Vi stannade först till vid den nyligen funna Zygodon conoideus-lokalen. Gulgröna kuddar vid basen av fallen asp (Kjell G. M.V. nr. 5 sid. 3). Åsen bildar här platåer mot havet i norr och på en sådan vandrade vi åt väster, stannade till vid en vilt stänkande bäck, bekantade oss med några av de vanligare mossarterna och tog en kaffearast med Laholms-buktens mjuka båge under oss. Vädret var helt betagande.

Strax under oss växte Scapania gracilis i svällande röd-brun-glänsande kuddar, ofta även insprängd bland andra mossor. Arten slår gärna till i rasbranter nära havet. Längre ned vid stänkbältet noterade vi bl.a. Schistidium maritimum, Pottia heimii och Tortella flavovirens. På återvägen till bilarna knäföll vi inför vår enda Skåne-lokal för Campylopus introflexus. Endast några få cm² växte här på humus bland sprängsten.

Söndagen den 13 maj, Kullaberg: Ännu vildare och brantare än Hovs Hallar. Vi möts av kalla drivande dimmor från SV. Fukten dröp från trädgrenarna. På vägen mot Waldemarsgrottan stannar vi till och bekantar oss med Orthodontium lineare i vägskärningen. Den påminner starkt om en Dicranella men kapslarna har ett annat utseende. Ger med sina setor ett "svajigt" intryck. Kapslarnas ena sida går ofta i linje med setan på ett ganska karaktäristiskt sätt. Vi mer eller mindre ramlade nedför den branta nordsidan och här nere var betingelserna rikare. Månviolen hade t.ex. nyss vecklat ut sina blad. Bland klippskrevorna; Cratoneuron comm., Fellia endivifolia, Conocephalum conicum m.fl. Djupa mörkgröna kuddar med Campylopus flexuosus i rasbranterna. Här växte även en intressant Hypnum-varietet, nämligen Hypnum cupressiforme var. resupinatum, som kanske borde betraktas som en ren art. Den påminner i fält om Homomallium incurvatum med sina ensidigt vända blad, men växer alltid på mycket sura underlag. Vi drog vidare mot Söftingsgrottan och studerade här Hookeria lucens (M.V. nr 5 sid. 2) Funaria obtusa och åter igen Cratoneuron commutatum samt Hypnum resupinatum. För att nämna endast några få.

Torbjörn Johansson